

COPD in Noorderhart

Frederik Hermans – Longarts

Kim Thijssen - Coördinator Zorgpaden

12/12/2025

Zorgpad COPD

Consultatie & COPD
verpleegkundige

COPD in Noorderhart

Teaching class

Wat is een zorgpad?

- Multidisciplinair, gestandaardiseerd zorgplan
- Welke acties, door wie, op welk moment?

=>Zorgt voor een betere samenwerking en communicatie

=>Tussen zorgverleners onderling en ook met de patiënt

Inclusiecriteria (Wie volgt dit pad?):

- Patiënt met een **COPD-exacerbatie** (bij bestaande diagnose)

Tijdslijn & Afbakening:

- **Startpunt:** Presentatie op de dienst Spoedgevallen
- Opname op de dienst pneumologie
- **Eindpunt:** Ontslag uit het ziekenhuis (naar huis, revalidatiecentrum of andere setting)

Zorgpad COPD – spoedgevallen

Categorie	Details
Onderzoeken	Arteriël bloedgas, labo, hemoculturen, rx-thorax, EKG, sputum/urine, virale wisser
Screening	Klinisch onderzoek, thuistherapie navragen
Medicatie	Duovent aërosol, corticosterioïden, antibiotica, diuretica
Zuurstof	O2-toediening (start 2L, titreren op $\text{SaO}_2 \geq 90\%$)
Parameters	Hartritme, Saturatie (monitoring), Bloeddruk (/15 minuten), Temperatuur, glycemie
Educatie	Informatie over verloop van de opname, onderzoeken en therapie Emotionele begeleiding
Sleutelfactoren	Technische onderzoeken zijn binnen de 30 minuten aangevraagd

Zorgpad COPD – afdeling pneumologie

Fase	Acties	Medicatie & parameters	Consultaties & educatie	Sleutelfactoren
D0 Opname	Screening: Anamnese, pufgebruik, sociale status, nutritie	Medicatie: Aërosol, IV antibiotica en corticosteroïden, LMGH, maagprotectie O2 therapie Parameters: T°, RR, Pols, O2-saturatie, bewustzijn	Pneumoloog, kine, diëtiste, sociale dienst, psychologe/rookstop Educatie Verloop van de opname	Therapie opgestart
D1-D2 Acuut	Onderzoeken: Glucose dagcurve Screening: Gewicht	Medicatie: overgang naar puffs/voorzetkamer Cortico/ AB overgang van IV naar PO	Pneumoloog, kine, diëtiste, sociale dienst COPD-verpleegkundige	Rookstatus bepaald
Opname herstelfase	Onderzoeken: Spirometrie Screening: Vaccinatiestatus	O2 therapie thuis geregeld zo nodig	Educatie over: pufgebruik, levensstijl & rookstopmotivatie, Emotionele begeleiding	Vaccinatiestatus OK Ontslagplanning

Ontslagmanagement begint al bij opname

Ontslagcriteria

- De patiënt neemt alle medicatie per os
- De nood aan β 2-mimetica $\geq 4u$
- Inhalatietherapie: patiënt kent de techniek en begrijpt het belang ervan
- Dyspnee is onder controle
- Nodige thuiszorg is geregeld
- De oxigenatie is aanvaardbaar of er is O2-thuistherapie geregeld
- Follow-up consult ligt vast

Zorgpad in ontwikkeling

- Uitwerking van patiëntenboekje
 - Actieve rol van de patiënt
 - COPD-exacerbaties sneller herkennen
-
- Doelstelling: beter transmuraal contact & patient empowerment

Zorgpad COPD

Consultatie & COPD
verpleegkundige

COPD in Noorderhart

Teaching class

COPD-VERPLEEGKUNDIGE

De COPD-verpleegkundige begeleidt patiënten in het ziekenhuis en in de thuissituatie, met aandacht voor educatie

Geeft ondersteuning aan verpleegkundigen in het juist gebruik van inhalatiemedicatie

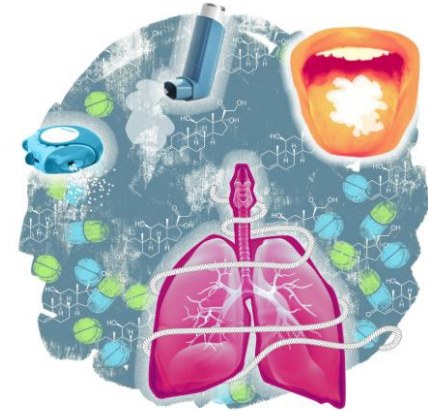
HOE VERLOOPT DE BEGELEIDING?

- AMBULANTE PATIËNTEN via consultaties
- GEHOSPITALISEERDE PATIËNTEN via consulten aan bed
- BRUG NAAR THUISZORG

COPD-VERPLEEGKUNDIGE Educatie

- Wat is COPD
- Gebruik van inhalatoren
 - Nagaan of patiënt de geschikte inhalator gebruikt
 - Uitleg geven over doel van inhalator
 - Demonstratie geven over hoe inhalator gebruikt wordt
 - Patiënt laat zelf gebruik zien
 - Evaluatie van uitvoering
 - Wat ging goed en wat ging fout
- Follow up regelen

COPD-VERPLEEGKUNDIGE Levensstijl

“Wat kan de patiënt zelf doen – en hoe motiveer ik hen daarbij?”

Rookstop

- Belang van rookstop
- Peilen naar motivatie
- Indien patiënt gemotiveerd is, worden volgende rookstopmogelijkheden besproken:
 - Zelfstandig stoppen
 - Begeleiding bij een tabakoloog
 - Online ondersteuning
 - Medicamenteuze ondersteuning

COPD-VERPLEEGKUNDIGE Levensstijl

“Wat kan de patiënt zelf doen – en hoe motiveer ik hen daarbij?”

Beweging en voeding

- 2 belangrijke pijlers van niet-medicamenteuze behandeling
- Verminderen symptomen - verbeteren levenskwaliteit
- Advies op maat (kinesist – bewegen op verwijzing)
- Belang van voeding om spierafbraak tegen te gaan (diëtist)

COPD-VERPLEEGKUNDIGE

Emotionele ondersteuning

COPD treft niet alleen de longen, maar soms ook het **mentaal welzijn**. Dit laatste bepaalt mee de coping van patiënt en zijn omgeving

- Actief bevragen hoe patiënt zich voelt: niet alleen fysiek maar ook emotioneel
- Eventueel doorverwijzing naar psycholoog
- Informeren naar lotgenotencontact via COPDvzw

COPD-VERPLEEGKUNDIGE

Brug naar thuiszorg

Opvolging na ontslag of consultatie

- Communicatie met thuisverpleging
- Betrekken van familie en thuiszorg
- (Communicatie met apotheek)
- Aanspreekpunt bij vragen

COPD-verpleegkundige: Educatie aan verpleegkundigen – Correct gebruik van inhalatoren

Wat doet de COPD-verpleegkundige

- Geeft **persoonlijke uitleg op de afdeling** aan verpleegkundigen over het juiste gebruik van inhalatoren
- Organiseert **educatiesessies** om kennis op te frissen en ervaringen te delen
- Benadrukt het **belang van continuïteit**: elke patiënt krijgt dezelfde correcte uitleg, ongeacht wie hem begeleidt

COPD-verpleegkundige

Educatie aan verpleegkundigen – Correct gebruik van inhalatoren

Ondersteunend materiaal

- *Handleiding tot correct gebruik van inhalatoren* beschikbaar met:
 - Overzicht van **alle inhalatiemedicatie** die in het ziekenhuis aanwezig is en degene die de patiënt van thuis moet meebrengen.
 - De **samenstelling per merk** van inhalator.
 - **Schriftelijke uitleg** (uitprintbaar)
 - **Instructiefilmpjes** die door het **BeRS-team** werden gemaakt.
- Verpleegkundigen kunnen dit document steeds raadplegen voor **up-to-date informatie**.

“Een goed geïnformeerd team zorgt voor een consequente en kwalitatieve begeleiding van elke COPD-patiënt.”

Zorgpad COPD

Consultatie & COPD
verpleegkundige

COPD in Noorderhart

Teaching class

Inhoud van de presentatie

- Wat is de teaching class?
- Is er wetenschappelijk bewijs voor zo een teaching class?
- Besluit

Wat houdt de teaching class in?

Infosessie over COPD voor patiënt en mantelzorger

TEACHING CLASS COPD

- Wat COPD is precies?
- De 5 domeinen van de behandeling
- Praktische tips om met COPD om te gaan in het dagelijks leven

Een ervaren team van zorgverleners van Noorderhart, dat dagelijks mensen met COPD ondersteunt, staat voor u klaar. Dit multidisciplinair team bestaat uit: longarts, verpleegkundige, kinesist, diëtist, psycholoog en sociaal werker. Samen zorgen zij voor een informatieve en ondersteunende sessie, afgestemd op uw noden.

Inschrijving

Inschrijven is verplicht.

Dat kan eenvoudig via de inschrijfstrook op de flyer of door een mailtje te sturen naar copdcoach@noorderhart.be.

**MAANDAG
27 OKTOBER 2025
13.30 - 17 UUR**

Auditorium (Marie Curie), Noorderhart Mariaziekenhuis

- ❖ Uitnodiging wordt bezorgd aan:
 - gehospitaliseerde patiënten
 - ambulante patiënten
(consultatie bij arts of COPD-verpleegkundige // posters in ziekenhuis)
- ❖ 3-4 keer per jaar
- ❖ Sessie van 2-3 uur

Wat houdt de teaching class in?

- Benaderen van verschillende aspecten van de ziekte en impact op het leven van patiënt en zijn omgeving
 - ❖ Longarts: medische luik
 - ❖ Verpleegkundige: inhalatoren en inhalatietechniek – omgaan met zuurstof
 - ❖ Kinesitherapeut(e): aspecten van lichaamsbeweging - ademhalingsoefeningen
 - ❖ Tabakoloog: traject naar rookstop
 - ❖ Diëtist(e): verandering energiebehoefte – osteoporose – belang spieraanmaak
 - ❖ Sociaal assistent(e): administratieve ondersteuning (zuurstof, parkeerkaart, thuisverpleging, uitleenmateriaal, thuiszorg, beschikbare financiële vergoedingen, ...)
 - ❖ VZW COPD: contact met lotgenoten

Doel van de teaching class

- Informeren (pt en [mantel]zorgers) met mogelijkheid om vragen te stellen
 - ❖ Begrip van ziekte vergroten
 - ❖ Zelf-management aanleren
- Bevorderen van participatie van patiënt én omgeving in de zorg voor zichzelf/patiënt (oa verbeteren therapietrouwheid)
- In contact brengen met lotgenoten (VZW COPD)
- Efficiënt omspringen met tijd en middelen

Wetenschappelijke ondersteuning van deze aanpak?

- Weinig consistente data te vinden over opvatting zoals wij ze doen
- Wel als onderdeel van een longrevalidatie-programma

Wetenschappelijke ondersteuning van deze aanpak?

Patient education programs – can they improve outcomes in COPD?

International Journal of COPD 2008;3(1) 109–112

= systematic review

- Wisselende resultaten, mede door heterogeniteit in de studies
- Geen grote effecten op symptoomcontrole, kwaliteit van leven, compliantie
- Grotere awareness bij patiënten en dus sneller medische hulp zoeken
 - Meer gebruik systemische steroïden? Antibiotica?
 - Meer presentaties op spoedgevallen?

Besluit

- One size does not fit all maar de teaching class kan een aanzet zijn tot een persoonlijk behandelplan
- Bespreekbaar maken van moeilijke onderwerpen (therapiebeperking – vroegtijdige zorgplanning)

Zijn er nog vragen?

frederik.hermans@noorderhart.be

Kim.Thijssen@Noorderhart.be

